

Johanna pápanő – tény és nem legenda

(eredeti cikk angolul: <http://www.dreamscape.com/morgana/popejoan.htm>)

A fordító megjegyzése: Ez a kérdés azért fontos a római egyház számára, mivel ő úgy tartja, hogy Péter óta (az első pápa óta) a pápák folyamatosan egymást követték. Mivel Péter férfi volt, így minden utódjának is férfinak kell lennie. Ha történetesen a pápa nő lenne, akkor ez azt jelenti, hogy a pápák sorában szakadás történt, így érvénytelen a pápai apostoli szukcesszió. Másodrészt, ha tényleg létezett is női pápa, akkor ez azt jelenti, hogy a Vatikán képmutatóan lép fel, amikor kijelenti, hogy nem szabad, hogy legyenek női papok, ha már egyszer volt női pápa is.

1. ábra Johanna pápanőt tarot kártyán a babiloni paráznaként ábrázolják

"Ha bármikor legendával találkozol, biztos lehetsz abban, hogy ha a legmélyére mész a dolgoknak, ott történelemmel fogsz találkozni." (Vallet de Viriville)

Johanna pápanő a nyugati történelem egyik legérdekesebb alakja – de egyúttal az egyik legkevésbé ismert is. A legtöbb ember nem is hallott róla, de aki eddig igen, legendának tartják a történetét.

De évszázadokon keresztül egészen a tizenhetedik századig, Johanna pápaságát egyetemesen elismerték és igazságként kezelték. A tizenhetedik században a katolikus egyház összehangolt módon a Johannáról szóló történelmi dokumentumokat igyekezett elpusztítani az emelkedő protestantizmus kritikájára. Kéziratok és könyvek százait vették ki a Vatikánból. Azzal, hogy Johanna gyakorlatilag eltűnt a mai köztudatból bizonyítja ennek a hatékonyságát.

Ma a római katolikus egyház két fő érvet mutat fel Johanna pápasága ellen: azt, hogy a korabeli dokumentumokban nem is említik őt, illetve, hogy túl kevés idő lett volna arra, hogy pápanő legyen az elődjének (IV. Leó) az uralkodásának a végétől az utódjának (III. Benedek) uralkodásának az elejéig.

Ezek az érvek azonban nem zárnak ki minden kétséget. Nem kell azon csodálkozni, hogy ha Johanna pápanő nem is szerepel a római katolikus egyház korabeli dokumentumaiban, ha ugyanis a római egyház saját szavai alapján mindent megtett annak érdekében, hogy onnan eltüntesse. Az a tény, hogy a kilencedik században élt, ami a sötétközépkornak a legsötétebb

periódusa könnyűvé tette azt, hogy eltüntessék a pápaságát. A kilencedik században rengetegen írástudatlanok voltak, és nagyon kevés dokumentumot tartottak fenn. Manapság ennek a korszaknak a kutatása szórványos, részleges, ellentmondásos és megbízhatatlan dokumentumokra alapszik. Nincsenek udvari vagy földbirtokosi rekordok, vagy a mindennapokról szóló naplók. Egyetlen megkérdőjelezhető dokumentumon kívül, a *Liber pontificalis* (amit a kutatók propaganda iratnak neveznek), nincsen folyamatos leírása a kilencedik század pápáinak – kik voltak, mikor uralkodtak, vagy mit csináltak. A *Liber pontificalis*-on kívül aligha lehet említést olvasni Johanna utódjáról, III. Benedek pápáról – ő maga pedig nem volt célpontja egy ilyen irányú eltüntetési kampánynak.

Johanna eltűnése a korabeli egyházi dokumentumokból teljesen várható. A római egyházi vezetőség, akit nagyon is megrázta volna a félrevezetés, ami elérte őket bizonyára mindent megtettek volna annak érdekében, hogy eltüntessék ennek az arcpirító eseménynek minden nyomát. Bizonyára kötelességüknek érezték volna. Sőt maga Alcuin a nagy teológus az igazságot is meghamisította volna; egyik levelében bevallja, hogy megsemmisített III. Leó pápa paráznaságáról és sikkasztásáról szóló hírt.

Csupán a nicaraguai illetve El salvadori eseményekre kell nézni, hogy meggyőződjünk arról, hogy egy elszánt államhatalom milyen lépéseket tenne annak érdekében, hogy egy hasonló gyalázatos eseményt eltüntessen. Az idő múlásával az igazság mégis feltűnik a köznépi hírek révén. És így is van, a későbbi századokban nagyon sok dokumentáció létezik Johanna pápaságát illetően. Frederick Spanheim, a tudós német történész, aki kimerítő tanulmányt erről a kérdéstről nem kevesebb, mint 500 korabeli dokumentumra hivatkozik, amelyek Johanna pápaságára hivatkoznak, amelybe beletartoznak olyan szerzők művei, mint Petrarch és Boccaccio.

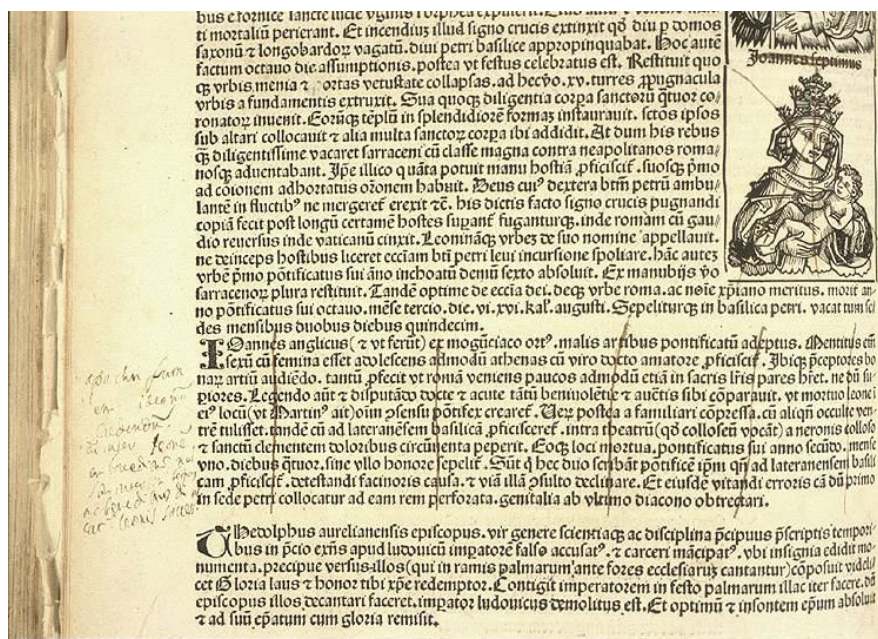

2. ábra Johanna pápanő freskója a San Silvestro kápolnában

Ma a római egyház álláspontja az, hogy Johannát csak a protestáns reformátorok találták ki, hogy ezzel felfedjék a pápaság erkölcstelenségét. Ezzel szemben azonban Johanna pápanő története évszázadokkal Luther születése előtt keletkezett. A történészei maguk római katolikusok voltak, akik magas rangot kaptak az egyház hierarchiájában. Johanna történetét még a pápaság hivatalos történeteiben is szerepelnek. A szobra megkérdőjelezhetetlenül más pápák szobrai mellett álltak, egészen 1601-ig, amikor VIII. Kelemen parancsára hirtelenül „átalakult” Zachariás pápává. 1276-ban XX. János pápa átváltoztatta a címét XXI. Jánosra miután alaposan áttanulmányozta a pápai dokumentumokat, így elismerve Johanna pápaságát,

mint VII. János pápa. Johanna történetét a hivatalos egyházi kézikönyvben szerepelt a római zarándokok számára, több mint három évszázadon keresztül.

Egy másik ütős történelmi bizonyítéka Jan Hus jól dokumentált 1413-as tárgyalása ahol eretnokséggel vádolták. Hus azért ítélték el, mivel azt tanította, hogy a pápa tévedhet. Védelmében Hus rengeteg példára hivatkozott, amikor a pápák bűnt követtek el az egyház ellen. Minden állítására a bírái részletesen válaszoltak, és tagadták Hus vádjait, és istenkáromlásnak bélyegezték. Husnak csupán egyetlen vádjára nem adtak feleletet: „A pápák rengeteg alkalommal bűnbe és tévelygésbe estek, például amikor Johannát pápának választották, aki nő volt.” A jelenlévő 28 bíboros, 4 pátriarka, 30 metropolitánus, 206 püspök, illetve 440 teológus közül egyetlen egy ember sem vádolta Hus azzal, hogy hazudott volna vagy istenkáromlást szolt volna.

3. ábra Johanna pápanő ábrázolása az 1493-as nurembergi krónikában

Létezik még egy bizonyos terhelő bizonyíték, amit nehéz lenne megmagyarázni, ha nem is létezett volna egyszer női pápa. Egy ilyen bizonyíték az úgynevezett szék vizsgálat, ami része volt a pápai felszentelési ceremóniának több mint hatszáz éven keresztül. Johanna pápanő után minden pápának rá kellett ülnie a *sella stercoraria*-ra (vagyis az „ürülék ülésre”), ami közepén át volt lyuggatva, hogy ezzel az ivarszerveit megvizsgálják, hogy ezzel bizonyítsák a férfi voltát. Utána a vizsgáló komoly felhanggal az összegyűlteknél kijelentette: *"Mas nobis nominus est"* -- "A jelöltünk férfi." Csakis utána adták át a pápának Szent Péter kulcsait. Ez a gyakorlat egészen a tizenhatodik századik maradt fenn.

Egy másik érdekes bizonyíték az „elhagyatott utca”. A Patriarchium, ami a pápa lakhelye és emellett katedrális (ami ma a Szent János Lateráni katedrális) Róma másik oldalán helyezkedik el a Szent Péter Bazilikához képest, így a pápai felvonulások gyakran a kettő közti úton haladtak volna. Róma városának gyors bővülése azt mutatja, hogy a Via Sacra (ma a Via S. Giovanni) a legrövidebb és leggyorsabb út a két helyiség között – így bizonyára évszázadokon keresztül használták is (innen a név „Via Sacra”, vagyis „szent út”). Ezen az

utcán szülte meg Johanna pápanő a halvaszületett gyerekét. Hamarosan ezután a pápai vonulások más utat választottak mint a Via Sacra.

4. ábra Johanna pápanő ábrázolása

A római egyház második érvét illetően, miszerint nem volt elegendő idő IV. Leó és III. Beendek pápák uralkodásai között hogy Johanna pápanő uralkodhatott volna szintén megkérdőjelezhető. A *Liber pontificalis* arról hírhedt, hogy mikor emelkedtek a pápák a trónra, illetve mikor haltak meg; sok dátumról tudják, hogy egyszerűen fikció. A korabeli történész erős motivációja miatt hogy Johanna pápaságát eltüntessék könnyen elképzelhető, hogy IV. Leó halálát későbbre tették volna: nem 853, hanem 855 – Johanna állítólagos két éves pápaságán keresztül, hogy úgy tűnjön, hogy IV. Leó pápát rögtön felváltotta volna III. Benedek.